

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Christin Gimberger

Sammanträdesdatum
2024-12-17

Beteckning
Dnr: 24RS10243

Er beteckning: Dnr:
21KS162

Askersunds kommun
696 82 Askersund

Samrådsyttrande över förslag till ny översiktsplan för Askersunds kommun

Sammanfattning

Region Örebro län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslag till ny översiktsplan för Askersund kommun. Förslaget till ny översiktsplan för Askersund tar tydligt avstamp i en utpräglad landsbygds kommun. Planen belyser sju delområden och deras unika värden, egenskaper och karaktärer. Natur och jordbruksmark är värden som kommunen vill värna.

Såväl bostäder som arbetsplatser är utspridda på olika platser i kommunen, vilket gör att kompetensförsörjningen bygger på goda pendlingsmöjligheter. Planen har fokus på byggnation i tydliga stråk och förtätningsområden som stärker befintliga strukturer och orter. Verksamhetsmark föreslås främst utmed riksväg 50 och 49 samt i Åsbro där ny järnvägsdragning planeras och där kommunen verkar för tågstopp. Större volymer av bostäder och service planeras främst i Askersund och Åsbro. Planen anger inget uttalat mål för befolkningstillväxt, men en strävan mot en ökad andel personer i arbetsför ålder, för att upprätthålla välfärden.

Sammantaget bedömer Region Örebro län att förslaget i hög utsträckning har förutsättningar att bidra till den regionala utvecklingsstrategins (RUS) prioriterade områden med koppling till fysisk planering.

Översiktsplanen i sammandrag

Förslaget till ny översiktsplan är framtagen enligt Boverkets ÖP-modell, vilket gör den överblickbar och lättillgänglig. Strategier för bebyggelseutveckling och infrastruktur är tydliga. Planen anger inget uttalat mål för befolkningstillväxt, utan har i stället ett fokus på befolkningens demografiska sammansättning. Kommunen har en strävan mot en ökad andel personer i

arbetsför ålder, för att upprätthålla välfärden. Kommunen har en vilja att fler barnfamiljer flyttar till kommunen.

Landsbygdsperspektivet är tydligt i Askersunds förslag till ny översiktsplan som tar avstamp i sju delområden, vars unika värden, egenskaper och karaktärer belyses. Natur och jordbruksmark lyfts som värden kommunen vill värna. Landsbygdskaraktären innebär att befolkningen är spridd på många platser i kommunen, en tredjedel av befolkning bor på landsbygden, en tredjedel bor i mindre orter och en tredjedel i staden. Även arbetsplatser är utspridda i kommunen, vilket gör att kompetensförsörjningen bygger på goda pendlingsmöjligheter. Utifrån den befintliga strukturen med stor geografisk spridning av bostäder och arbetsplatser, vill kommunen erbjuda bra möjligheter att bo och verka på många plaster. Det tydliggörs i delområdenas respektive utvecklingsinriktningar. Askersund och Åsbro pekas ut som de tätorter som har bäst förutsättningar för tillväxt, med utvecklingsmöjligheter ska även ges utmed bebyggelsestråk och förtätningsområden som pekas ut i utvecklingsinriktningen.

Askersund tillhör Örebro arbetsmarknadsregion. Det starkaste pendlingsstråket är utmed väg 50. Orterna med störst arbetspendling till och från Askersund är Örebro, Kumla och Hallsberg. Hallsbergs järnvägsstation fyller en viktig funktion även för Askersunds kommun när det kommer till arbetspendling. Närheten till järnvägsnuten Hallsberg och det pågående arbetet med att bygga dubbelspår mellan Hallsberg och Degerön gör att Åsbro lyfts fram som en ort med god utvecklingspotential.

Avgränsning av Region Örebro läns yttrande

Region Örebro län har som ambition att tillföra en regional och storregional dimension till den kommunala fysiska planeringen. Region Örebro läns samrådsyttrande tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin, RUS, med fokus på tre av de tio utvecklingsområdena, vilka bedöms ha störst påverkan på mark- och vattenanvändningen.

- *Rus prioriterade område Kompetensförsörjning och matchning*

Detta prioriterade område syftar i första hand till att nå balans mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Askersund tillhör Örebro arbetsmarknadsregion och det starkaste pendlingsstråket är via väg 50. Ambitionen i planen är att koncentrera såväl bostäder som arbetsplatser till goda kollektivtrafiklägen. Tillsammans med en utveckling av digitala tjänster ges förutsättningar att främja god kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden.

Översiktsplanens intentioner, givet kommunens utgångsläge med en betydande spridning av befolkning och arbetsplatser över stora geografiska ytor, ger goda förutsättningar för måluppfyllelse av detta målområde.

- *RUS prioriterade område Transporter och infrastruktur*

Järnvägen genom Askersund är en del av godsstråket genom Bergslagen där det nu planeras för dubbelspår mellan Hallsberg och Degerön och delvis ny dragning förbi Åsbro. Tillsammans med de närbelägna järnvägsknutarna i Hallsberg och Örebro ingår sträckan i TEN-T nätverket (Trans European Transport Network), som är av storregional och nationell betydelse för godstransporter. En annan betydelsefull planerad infrastruktursatsning är den mellan Oslo och Stockholm som kommunen ser som positiv och något kommunen kan dra nytta av trots att den inte lokaliseras inom kommunen. Jämta järnvägen utgör riksvägarna 50 och 49 kommunens prioriterade transportinfrastruktur och har stor betydelse för såväl gods- som persontransporter. För tillgängligheten på landsbygden är även det mindre vägnätet betydelsefullt.

Längs riksvägarna 50 och 49 pekar kommunen ut dels cykelvägar, dels linjelagd kollektivtrafik. Utmed dessa sträckor finns också bytespunkter markerade, där pendlarparkeringar för cykel och bil ska tillgängliggöra kollektivtrafiken för resenärer. Region Örebro län ser positivt på att kommunen planerar för denna typ av bytespunkter för pendling och utbyggnad av gång- och cykelnät som stödjer och bygger underlag för linjelagd kollektivtrafik. Det bidrar positivt till uppsatta mål om ökad andelen kollektiva resor, och minska trängsel i andra delar av länet.

När det gäller de tre nya bytespunkterna Hammar, Olshammar och Nydalen, tillsammans med de framtida förbindelser för linjelagd kollektivtrafik som kommunen pekar ut söder om Askersund på respektive sida om Vättern, gör Region Örebro län bedömningen att resandeunderlaget idag är för litet för att bära busslinjer. Östergötland har gjort motsvarande bedömning när det gäller linjetrafik på väg 50 söder om kommungränsen, mellan Nykyrka och vidare mot Motala.

I förslaget till översiktsplan nämns att kommunen på sikt vill möjliggöra för ett tågstopp i Åsbro. Orternas befolkningsunderlag är idag för litet för att möjliggöra ett tillräckligt tillskott av resenärer som kan motivera tågstopp på orterna. Därtill behöver det vägas in att tågstopp påverkar restidskvoten för resenärer från andra orter vilket kan påverka pendlingsbenägenheten för resenärer i en större geografi. Principer för när etablering av ny station kan vara befogade finns redovisade i Trafikförsörjningsprogram för Örebro län

2022-2030. Översiktsplanen möjliggör dock för bebyggelseberedskap motsvarande minst 1000 fler invånare i Åsbro och betydande ytor för verksamhetetableringar.

- *RUS prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktionskraft*

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har illustrerat hur de generella förutsättningarna er ut för tillkommande bebyggelse beträffande boendets tillgång till transportsystemet för arbetsmarknad, skola, fritidssysselsättning samt offentlig och kommersiell service.

Översiktsplanen pekar ut Askersund och Åsbro de orter i kommunen med störst möjlighet att möta en befolkningstillväxt och samtidigt tillhandahålla ett bredare bostadsutbud när det kommer till olika bostadstyper och upplåtelseformer, än vad som är möjligt i andra delar av kommunen. Förutsättningarna för att tillhandahålla offentlig och kommersiell service, liksom pendling med kollektivtrafik till jobb och studier är som bäst i dessa orter.

Askersund är dock en utpräglad landsbygdskommun, med bostäder och arbetsplatser utspridda över stora delar av kommunen. Det innebär utmaningar med långa fysiska avstånd och begränsad tillgänglighet till arbete, skola och allehanda serviceutbud för flera kommunmedborgare. Region Örebro län vill därför lyfta vikten av digital infrastruktur integreras som ett viktigt perspektiv i samhällsplaneringen, vid sidan av andra typer av kommunikationer, för att komplettera och öka tillgängligheten i en landsbygdskommun som Askersund. Digital infrastruktur fyller en viktig funktion när det kommer till tillgänglighet till arbete, studier och service, bland annat i form av hälso- och sjukvård. I den regionala handlingsplanen för bredband tydliggörs nationella och regionala mål för att säkra en robust tillgång till bredband i hela länet.

Region Örebro län ser det som positivt att kommunen nämner drönantransporter som ett viktigt transportsätt som på sikt kommer bli allt vanligare. Det visar på en planeringsberedskap i en viktig mellankommunal angelägenhet.

Det är positivt att Askersund så tydligt tar avstamp i kommunen som landsbygdskommun och framhäver jordbruksmarken som viktig att värna. Detta tydliggörs inte minst i att jordbruksmark som i gällande översiktsplan pekas ut som exploaterbar, i samrådsförslaget är borttagna. I stället har nya platser för etableringar föreslagits på skogsmark som ligger i anslutning till väg 50 och med närhet till befintlig byggnation. Läsbarheten i planen skulle dock öka om jordbruksmarken återgavs i ett kartsikt.

Översiktsplanens inriktning bedöms i hög utsträckning stämma översyns med den regionala utvecklingsstrategin inom målområde Bostadsförsörjning och attraktionskraft och har därmed möjlighet att bidra till en stark regional utveckling.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör